

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Svmma Totivs Theologiæ S. Thomæ Aqvinatis, Doctoris Angelici Ordinis Prædicatorum

Secvndæ Secvndæ Partis Volumen Secundum

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Romæ, 1619

De fraude, qu[a]e committitur in emptionibus & venditionibus. Qu[a]estio
77.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38762

Ad tertium dicendum, quòd ratio illa procedit de maledictione, secundum quod importat imperium.

QVÆST. LXXVII.

De fraudulentiâ, in emptionibus, & venditionibus contingente, in quatuor articulos diuisa.

D E inde considerandum est de peccatis, quæ sunt circa voluntaria scommutationes. Et primò de fraudulentiâ, quæ committitur in emptionibus & venditionibus. Secundo, de usura, quæ fit in mutuis. Circa alias enim scommutationes voluntarias non inuenitur aliqua species peccati, quæ distinguatur à rapina, vel furto.

¶ Circa primum quærentur quatuor.

¶ Primo, de iniusta venditione ex parte pretij, scilicet, utrum liceat aliquid vendere plus quàm valeat.

¶ Secundo, de iniusta venditione ex parte rei venditæ.

¶ Tertio, utrum venditor teneatur dicere vitium rei venditæ?

¶ Quarto, utrum licitum sit aliquid negociando plus vendere, quàm emptum sit?

ARTIC. I.

Utrum licitè aliquis possit vendere rem, plus quàm valeat?

A D primum sic proceditur. Videtur, quòd aliquis licitè possit vendere rem, plus quàm valeat. Iustum enim in scommutationibus humanæ vitæ secundum leges civiles determinatur. Sed secundum eas licitum est emptori & venditori, ut se inuicem decipiant. Quod quidem fit, in quantum venditor plus vendit rem, quàm valeat; emptor autem minus quàm valeat. Ergo licitum est quòd aliquis vendat rem, plus quàm valeat.

¶ 2 Præterea, illud quod est omnibus commune, videtur esse naturale, & non esse peccatum. Sed sicut Augustinus refert 13. * de Trinitate, Dicitur cuiusdā Mimi fuit ab omnibus acceptum, Vili vultis

413
4. dist. 15.
q. 3. a. 1.
q. 1. cor.
et q. 2. a.
cor. et 10
cap. 1. de
empt. &
vend.
c. 3. paulò
à prin 6.
10. 3.

emc-

emere, & carè vendere. Cui etiam consonat quod dicitur Prover. 20. Malum est, malum est, dicit omnis emptor: & cum recesserit, gloriatur. Ergo licitum est aliquid carius vendere, & vilius emere, quam valeat.

c. 13. non longè a fine, 10. 5.
¶ 3 Præterea, Non videtur esse illicitum, si ex conventionem agatur id, quod fieri debet ex debito honestatis. Sed secundum Philos. in * 8. Ethic. in amicitia utilis recompensatio fieri debet secundum utilitatem, quam consecutus est ille, qui beneficium suscepit. Quæ quidem quandoque excedit valorè rei datæ: sicut contingit cum aliquis multum re aliqua indiget, vel ad periculum vitandum, vel ad aliquod commodum consequendum. Ergo licet in contractu emptionis & venditionis aliquid dare pro maiori pretio, quam valeat.

SED contra est, quod dicitur Matth. 7. Omnia quæcumque vultis ut faciant vobis homines, & vos facite illis. Sed nullus vult sibi rem vendi carius, quam valeat. Ergo nullus debet alteri vendere rem carius, quam valeat.

civ. med. illius.
RESPONDEO dicendum, quòd fraudè adhibere, ad hoc quòd aliquid plus iusto pretio vendatur, omninò peccatum est, in quantum aliquis decipit proximum in damnum ipsius. Unde & Tullius dicit in lib. * de offic. tollendum est ex rebus contrahendis omne mendacium, non licitorem venditor, nec qui contra se licetur, emptor opponet. Si autem fraus deficit, tunc de emptione, & venditione dupliciter loqui possumus. Vno modo secundum se: & secundum hoc emptio & venditio videtur esse introducta pro communi utilitate utriusque, dum scilicet unus indiget re alterius, & è conuerso; sicut patet per Philos. in 1. * Polit. Quòd autem pro communi utilitate indudum est, non debet esse magis in gravamen unius, quam alterius. Et ideo debet secundum æqualitatem rei inter eos contractus institui. Quantitas autem rei, quæ in usum hominis venit, mensuratur secundum pretium

c. 5. 6. 5. 10. 5.

pretium datum: ad quod est inuentum numisma, vt dicitur in * 5. Ethic. Et ideo si vel pretium excedat quantitatem valoris rei, vel e conuerso res excedat pretium, tolletur iustitiæ æqualitas. Et ideo carius vendere vel vilius emere rem, quam valeat, est secundum se iniustum & illicitum. Alio modo possumus loqui de emptione & venditione, secundum quod per accidens cedit in utilitatem vnius & detrimentum alterius: puta cum aliquis multum indiget habere rem aliquam, & alius læditur, si ea careat. Et in tali casu iustum pretium erit, vt non solum respiciatur ad rem quæ venditur, sed ad damnum quod venditor ex venditione incurrit. Et sic licite poterit aliquid vendi plus quam valeat, secundum se, quamuis non vendatur plus quam valeat habenti. Si vero aliquis multum iuuetur ex re alterius, quam accepit; ille vero qui vendit, nõ damnificatur carendo re illa: non debet eam superuendere: quia utilitas quæ alteri accrescit, non est ex vendente, sed ex conditione ementis. Nullus autem debet vendere alteri, quod non est suum: licet possit ei vendere damnum quod patitur. Ille tamen qui ex re alterius accepta multum iuuatur, potest propria sponte aliquid vendenti supererogare: quod pertinet ad eius honestatem.

Ad primum ergo dicendum, quod sicut supra dictum est, Lex humana populo datur, in quo sãt multi à virtute deficientes, non autem datur solum virtuosis. Et ideo lex humana non potuit prohibere, quicquid est contra virtutem: sed ei sufficit vt prohibeat ea, quæ destruunt hominũ conuictũ; alia vero habeat quasi licita: nõ quia ea approbet, sed quia ea nõ punit. Sic ergo habet quasi licitũ, penã nõ inducens, si absque fraude venditor se suã superuendat, aut emptor vilius emat, nisi sit nimius excessus, quia tunc est lex humana cogit ad restituendũ: puta si aliquis sit deceptus ultra dimidiã iusti pretij quantitãtẽ. Sed lex diuina nihil impunitũ relinquit, quã sit virtuti cõtrariũ: vnde secundum diuinã legem illicitũ reputatur, si in

1. 2. q. 9. c.
47. 2.

emptione & venditione non sit æqualitas iustitiæ obseruata. Et tenetur ille qui plus habet, recompenfare ei qui damnificatus est, si sit notabile damnum. Quod ideò dico: quia iustum pretium rerum non est punctualiter determinatum, sed magis in quadam æstimatione consistit: ita quòd modica additio vel minutio non videtur tollere æqualitatem iustitiæ.

loco cit.
in arg.

Ad secundum dicendum, quòd sicut Aug. ibidem dicit*, Mimus ille vel seipsum intuendo, vel alios experiendo, vili velle emere, & care vendere, omnibus id credit esse còmune. Sed quoniam reuera vitium est, potest quisque adipisci huiusmodi iustitiam, qua huic resistat & vincat. Et ponit exemplum de quodam qui modicum pretiù de quodam libro propter ignorantiam postulanti iustum pretium dedit. Vnde patet quòd illud commune desiderium non est naturæ, sed vitij. Et ideò commune est multis, qui per latam viam vitiorum incedunt.

Ad tertium dicendum, quòd in iustitia commutatiua consideratur principaliter æqualitas rei. Sed in amicitia utilis, consideratur æqualitas utilitatis. Et ideò recompenfatio fieri debet secundum utilitatem perceptam: in emptione verò secundum æqualitatem rei.

ARTIC. II.

Vtrum venditio reddatur illicita propter defectum rei venditæ?

414

AD secundum sic proceditur. videtur, quòd venditio non reddatur iniusta & illicita propter defectum rei venditæ. Minus enim cætera sunt pensanda in re, quàm rei species substantialis. Sed propter defectum speciei substantialis non videtur reddi venditio rei illicita: puta si aliquis vendat argentum vel aurum alchimicum: pro vero, quod est vile ad omnes humanos vsus, ad quos necessarium est argentum & aurum, puta ad vasa & ad alia huiusmodi. Ergo multo minus erit illicita venditio, si sit defectus in alijs.

¶ 2 Præ-

¶ 2 Præterea, Defectus ex parte rei qui est secundum quantitatem, maximè videtur iustitiæ contrariari, quæ in æqualitate consistit. Quantitas autem per mensuram cognoscitur. Mensuræ autem rerum quæ in vsum hominum veniunt, non sunt determinatæ; sed alicubi maiores, alicubi minores: ut patet per Philof. in 5. *Ethic. Ergo non potest evitari defectus ex parte rei venditæ: & ita videtur quod ex hoc venditio non reddatur illicita.

c. 7. 10. §.

¶ 3 Præterea, Ad defectum rei venditæ pertinet, si ei conveniens qualitas deest. Sed ad qualitatem rei cognoscendam requiritur magna scientia, quæ plerisque venditoribus deest. Ergo non redditur venditio illicita propter rei defectum.

SED contra est, quod Ambros. * dicit in lib. de offic. Regula iustitiæ manifesta est, quod à vero declinare virum non deceat bonum, nec damno iniusto afficere quemquam, nec dolo aliquid annexere rei suæ.

*cap. 11. à
med. il-
lias, 10. 1.*

RESPONDEO dicendum, quod circa rem, quæ venditur, triplex defectus considerari potest. Vnus quidem secundum speciem rei. Et hunc quidem defectum si venditor cognoscat in re, quam vendit, fraudem committit in venditione: unde venditio illicita redditur. Et hoc est quod dicitur contra quosdam Isai. 1. Argentum tuum versum est in scoriâ, vinum tuum mixtum est aqua. Quod enim permixtum est, patitur defectum, quantum ad speciem. Alius autem defectus est secundum quantitatem, quæ per mensuram cognoscitur. Et ideo si quis scienter utatur deficienti mensura in vendendo, fraudem committit, & est illicita venditio. Unde dicitur Deuteronom. vigesimo quinto, Non habebis in sacco diversa pondera, maius & minus; nec erit in domo tua modius maior & minor. Et postea subditur, Abominatur enim Dominus eum qui facit hæc: & auersatur omnem iniusticiam. Tertius defectus est ex parte qualitatis, puta si aliquod animal infirmum ven-

dat quasi sanum. Quod si quis scienter fecerit, fraudem committit in venditione: unde est illicita venditio. Et in omnibus talibus non solum aliquis peccat, iniustam venditionem faciendo, sed etiam ad restitutionem tenetur. Si verò eo ignorante aliquis prædictorum defectuum in re vendita fuerit: venditor quidem non peccat, quia facit iniustum materialiter; nec eius operatio est iniusta, ut ex supra dictis patet*: tenetur tamen, cum ad eius notitiam, perucenerit, damnum recompensare emptori. Et quod dictum est de venditore, etiam intelligendum est ex parte emptoris. Contingit enim quandoque venditorem credere rem suam esse minus pretiosam, quantum ad speciem: sicut si aliquis vendat aurum loco aurichalci, emptor si cognoscat, iniuste emit, & ad restitutionem tenetur: & eadem ratio est de defectu qualitatis & quantitatis.

Ad primum ergo dicendum, quòd aurum & argentum non solum cara sunt propter utilitatem vasorum quæ ex eis fabricantur, aut aliorum huiusmodi: sed etiam propter dignitatem & puritatem substantiæ ipsorum. Et ideo si aurum vel argentum ab alchymicis factum, veram speciem non habeat auri & argenti, est fraudulenta & iniusta venditio: præsertim cum sint aliqua utilitates auri & argenti veri, secundum naturalem operationem ipsorum, quæ non conveniunt auro per alchymiam sophisticato. Sicut quòd habet proprietatem lztificandi, & contra quasdam infirmitates medicinaliter iuvat. Frequentius etiam potest poni in operatione, & diutius in sua puritate permanet aurum verum, quam aurum sophisticatum. Si autem per alchymiam fieret aurum verum, non esset illicitum ipsum pro vero vendere: quia nihil prohibet artem uti aliquibus naturalibus causis ad producendum naturales & veros effectus: sicut August. * dicit in 3. de Trinit. de his quæ arte dæmonum fiunt.

Ad secundum dicendum, quòd mensuras rerum.

VENA.

q. 59. a. 2.

o. 8. fo. 3.

venalium necesse est in diuersis locis esse diuersas, propter diuersitatem copiarum & inopiarum rerum: quia ubi res magis abundant, consueuerunt esse maiores mensuræ. In vnoquoque tamen loco, ad rectores ciuitatis pertinet determinare quæ sint iustæ mensuræ rerum venalium, pensatis conditionibus locorum & rerum. Et ideo has mensuras publica auctoritate vel consuetudine institutas præterire non licet.

Ad tertium dicendum, quod sicut August. * dicit in II. de Ciuitate Dei, Pretium rerum venalium non consideratur secundum gradum naturæ, cum quandoque pluri vendatur vnus equus, quam vnus feruus: sed consideratur secundum quod res in usum hominis veniunt. Et ideo non oportet quod venditor, vel emptor cognoscat occultas rei venditæ qualitates: sed illas solum, per quas redditur humanis vltibus apta, puta quod equus sit fortis, & bene curat: & similiter in cæteris. Has autem qualitates de facili venditor & emptor cognoscere possunt.

ARTIC. III.

Utrum venditor teneatur dicere vitium rei venditæ?

Ad tertium sic proceditur. Videtur, quod venditor non teneatur dicere vitium rei venditæ. Cum enim venditor emptorē ad emendum non cogat, videtur eius iudicio rem quam vendit, supponere. Sed ad eundem pertinet, iudicium & cognitio rei. Non ergo videtur imputandum venditori, si emptor in suo iudicio decipitur, precipitanter emedo, absque diligenti inquisitione de conditionibus rei.

¶ 2. Præterea, Stultum videtur, quod aliquis id faciat, vnde eius operatio impediatur. Sed si aliquis vitia rei vendendæ indicet, impedit suam venditionem. Vnde Tullius in libro * de officijs inducit quemdam dicentem, Quid tam absurdum, quam si domini iussu ita præco prædiceret, domum peltitentem vendo. Ergo venditur non tenetur dicere vitia rei venditæ.

c. 16. 88. 5.

419
quoli. 2.
art. 10.

lib. 3. parum ante med. libri, in c. cuius sit. est. In contractibus commun. qua forma honesti, in fine illius.

¶ 3. ¶ 2. Præ-

¶ 3 Præterea, Magis necessarium est homini, ut cognoscat viam virtutis, quam ut cognoscat vitia rerum, quæ venduntur. Sed homo non tenetur cui-libet consilium dare & veritatem dicere de his, quæ pertinent ad virtutem, quamvis nulli debeat dicere falsitatem. Ergo multo minus tenetur venditor vitia rei venditæ dicere, quasi consilium dando emptori.

¶ 4 Præterea, Si aliquis teneatur dicere defectum rei venditæ, hoc non est, nisi ut minuatur de pretio. Sed quandoque diminueretur de pretio etiã absque vitio rei venditæ propter aliquid aliud: puta si venditor deferens triticum, ad locum ubi est carissima frumenti, sciat multos posse venire, qui deferant: quod si sciretur ab ementibus, minus pretium darent. Huiusmodi autem non oportet dicere venditorem, ut videtur. Ergo pari ratione nec vitia rei venditæ.

s. 10. p. 2.
tū a p. 1.
s. p. 10. 1.

SED contra est, quod Ambrosius * dicit in 3. libro de officijs, In contractibus vitia eorum quæ veniunt, prodi iubentur: ac nisi intimaverit venditor, quamvis in ius emptoris transierint, doli actione vacuantur.

RESPONDEO dicendum, quod dare alicui occasionem periculi vel damni, semper est illicitum, quamvis non sit necessarium quod homo alteri semper det auxilium vel consilium pertinens ad eius qualemcumque promotionem. Sed hoc solum est necessarium in aliquo casu determinato: puta cum alius eius curæ subditur, vel cum non potest ei per alium subueniri. Venditor autem, qui rem vendendam proponit, ex hoc ipso dat emptori damni vel periculi occasionem, quod rem vitiosam ei offert, si ex eius vitio damnum, vel periculum incurrere possit. Damnum quidem, si propter huiusmodi vitium res, quæ vendenda proponitur, minoris sit pretij: ipse verò propter huiusmodi vitium nihil de pretio subtrahat. Periculum autem, si propter huiusmodi vitium

tium vsus rei reddatur impeditus vel noxius: puta si aliquis alicui vendat equum claudicantem pro veloci, vel ruinosam domum pro firma, vel cibum corruptum siue venenosum pro bono. Vnde si huiusmodi vitia sint occulta, & ipse non detegat, erit illicita, & dolosa venditio, & tenetur venditor ad damni reparationem. Si verò vitium sit manifestum, puta cum equus est monoculus, vel cū vsus rei etsi non competat venditori, potest tamen esse conueniens alijs; & si ipse propter huiusmodi vitium, subtrahat quantum oportet de pretio: non tenetur ad manifestandum vitium rei: quia fortè propter huiusmodi vitium emptor vellet plus subtrahi de pretio, quam esset subtrahendum: vnde potest licite venditor indemnitati suæ consulere, vitium rei reticendo.

Ad primum ergo dicendum, quòd iudicium non potest fieri nisi de re manifesta. Vnusquisque enim iudicat secundum quod cognoscit, vt dicitur in * 1. Ethic. Vnde si vitia rei, quæ vendenda proponitur, sint occulta: nisi per venditorem manifestentur, non sufficienter committitur emptori iudicium. Secus autem esset, si essent vitia manifesta.

c. 3. 60. 5

Ad secundum dicendum, quòd non oportet quòd aliquis per præconem vitium rei vendendæ prænuntiet: quia si prædiceret vitium, exterrerebantur emptores ab emendo, dum ignorarent alias conditiones rei, secundum quas est bona & utilis. Sed singulariter est dicendum vitium rei ei, qui ad emendum accedit, qui potest simul omnes conditiones adinuicem comparare, bonas & malas. Nihil enim prohibet rem in aliquo vitiosam, in multis alijs utilem esse.

Ad tertium dicendum, quòd quamuis homo non teneatur simpliciter omni homini dicere veritatem de his, quæ pertinent ad virtutes: tenetur tamen in casu illo, de his dicere veritatem, quando ex eius facto alteri periculum immineret in detrimentum virtutis, nisi diceret veritatem: & sic est in proposito.

Ad quartum dicendum, quòd vitium rei facit rem in presenti esse minoris valoris, quàm videatur. Sed in casu præmisso in futurum res expectatur esse minoris valoris per superuentum negotiatorum, qui ab eumentibus ignoratur. Vnde venditor, qui vendit rem secundum pretium quod inuenit, non videtur contra iustitiam facere, si quod futurum est, non exponat. Si tamen exponeret, vel de pretio subtraheret, abundantioris esset virtutis: quamuis ad hoc non videatur teneri ex iustitiæ debito.

ARTIC. IV.

Vtrum liceat negotiando aliquid carius vendere, quàm emere?

416

ho. 38. in opere im perfecto, & medio, so. 2.

quod loco.

art. 1.

in epi. ad Nepotian. inter pr. & med. so. 1.

AD quartum sic proceditur. Videtur, quòd non liceat negotiando aliquid carius vendere, quàm emere. Dicit enim* Chryf. super Matth. 21. Quicumque rem comparat, vt integram & immutatam vendendo lucretur: ille est mercator, qui de templo Dei eijcitur. Et idem dicit Cassiodorus super illud Psalmi 70. Quoniam non cognoui literaturam, vel negotiationem, secundum aliam literam: Quid, inquit, est aliud negotiatio, nisi vilius comparare, & carius velle distrahere? Et subdit*, Negotiatores tales Dominus eiecit de templo. Sed nullus eijcitur de templo, nisi propter aliquod peccatum. Ergo talis negotiatio est peccatum.

¶ 2 Præterea, Contra iustitiam est, quòd aliquis rem carius vendat, quàm valeat, vel vilius emat, vt ex* dictis apparet. Sed ille qui negotiando rem carius vendit, quàm emeret, necesse est quòd vel vilius emerit, quàm valeat, vel carius vendat. Ergo hoc sine peccato fieri non potest.

¶ 3 Præterea, Hieron.* dicit, Negotiatorem clericum ex inope diuitem, ex ignobili gloriosum, quasi quamdam pestem fuge. Non autem negotiatio clericis interdicta esse videtur, nisi propter peccatum. Ergo negotiando aliquid vilius emere, & carius vendere, est peccatum.

SID

SED contra est, quòd August. † dicit super illud Pſal. 70. Quoniam non cognoui litteraturam : Negotiator avidus acquirendi, pro damno blasphemat, pro pretijs rerum mentitur & peierat. Sed hæc vitia hominis sunt, non artis quæ sine his vitijs agi potest. Ergo negotiari secundum se non est illicitum.

† Pſal. 70
in concio
ne prima
partia Pſ.
a me. 8.

RESPONDEO dicendum, quòd ad negotiatores pertinet commutationibus rerum insistere. Vt autem Philos. dicit in 2. 1. Politic duplex est rerum commutatio. Vna quidem quasi naturalis & necessaria, per quam scilicet fit commutatio rei ad rem, vel rerum, & denariorum propter necessitatem vitæ. Et talis commutatio non propriè pertinet ad negotiatores, sed magis ad æconomicos, vel politicos, qui habet providere vel domui, vel civitati de rebus necessarijs ad vitam. Alia verò commutationis species est, vel denariorum ad denarios, vel quarumcumque rerum ad denarios, non propter res necessarias vitæ, sed propter lucrum quærendum. Et hæc quidem negotiatio propriè videtur ad negotiatores pertinere, secundum Philos. Prima autem commutatio laudabilis est: quia deseruit naturali necessitati. Secunda autem iuste vituperatur: quia quantum est de se, deseruit cupiditati lucri, quæ terminum nescit, sed in infinitum tendit. Et ideo negotiatio secundum se considerata quandam turpitudinem habet, in quantum non importat de sui ratione finem honestum, vel necessarium. Lucrum tamen, quod est negotiationis finis, etsi in sui ratione non importet aliquid honestum vel necessarium, nihil tamen importat de sui ratione vitiosum vel virtuti contrarium. Unde nihil prohibet lucrum ordinari ad aliquem finem necessarium, vel etiam honestum: & sic negotiatio licita reddetur. Sicut cum aliquis lucrum moderatum, quod negotiando quærit, ordinat ad domus suæ sustentationem, vel etiam ad subueniendum indigentibus. Vel etiam cum aliquis negotiationi intendit propter publicam utilitatem, ne scilicet res necessariz

l. 1. Pol.
6. 1. 5. 6.
6. 10. 5.

l. 1. Pol.
6. 10. 5.

cessariæ ad vitam patriæ desint, & lucrum expetit non quasi finem, sed quasi stipendium laboris.

Ad primum ergo dicendum, quòd verbum Chryf. est intelligendum de negotiatione, secundum quòd ultimum finem in lucro constituit: quòd præcipue videtur, quando aliquis rem non immutatam, carius vendit. Si enim rem in melius mutatam carius vendat, videtur præmium sui laboris accipere: quamvis & ipsum lucrum possit licite intendi, non sicut ultimus finis, sed propter alium finem necessarium vel honestum, ut dictum est.

Ad secundum dicendum, quòd non quicumque carius vendit aliquid, quam emerit, negotiatur, sed solum qui ad hoc emit, ut carius vendat. Si autem emit rem non ut vendat, sed ut teneat, & postmodum propter aliquam causam eam vendere velit: non est negotiatio: quamvis carius vendat. Potest enim hoc licite facere, vel quia in aliquo rem melioravit: vel quia pretium rei est mutatum secundum diversitatem loci vel temporis: vel propter periculum, cui se exponit, transferendo rem de loco ad locum, vel eam * fieri faciendo. Et secundum hoc nec emptio nec venditio est iniusta.

* al. feri.

Ad tertium dicendum, quòd clerici non solum debent abstinere ab his quæ sunt secundum se mala, sed etiam ab his quæ habent speciem mali. Quòd quidem in negotiatione contingit, tum propter hoc, quòd est ordinata ad lucrum terrenum, cuius clerici debent esse contemptores: tum etiam propter frequentiam negotiatorum vitia: quia difficulter exiunt negotiator à peccatis laborum, ut dicitur Eccles. 26. Est & alia causa: quia negotiatio nimis implicat animum secularibus curis, & per consequens à spiritualibus retrahit. Vnde Apost. dicit 2. ad Timoth. 2. Nemo militans Deo implicat se negotijs secularibus, Licet tamen clericis uti prima commutationis specie, quæ ordinatur ad necessitatem vitæ, emendo vel vendendo.

QVÆ-